

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03610 Vilnius, tel. 8 706 68176, 8 706 68169, faks. 8 706 64209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr. (11.1-53)SD-

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – ministerija) parengė ir teikia svarstyti:

1) Lietuvos Respublikos darbo kodekso 2, 24, 25, 26, 30, 36, 40, 44, 46, 47, 51, 52, 55, 57, 59, 72¹, 75, 79, 107, 113, 117, 126, 133, 134, 136, 137, 138, 169, 171 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas Nr. 1);

2) Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 1, 5, 11¹, 16, 19, 22, 23, 24 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo priedu įstatymo projektą (toliau – Projektas Nr. 2);

3) Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo Nr. IX-1836 2, 7 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas Nr. 3);

4) Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas Nr. 4);

5) Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymo Nr. VIII-1649 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas Nr. 5);

6) Lietuvos Respublikos teismų įstatymo Nr. I-480 44 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas Nr. 6);

7) Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo Nr. VIII-1861 70 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas Nr. 7);

8) Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo Nr. I-67 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas Nr. 8; toliau kartu – Projektai).

Projektų tikslai:

1) sudaryti geresnes sąlygas derinti darbo ir priežiūros pareigas, skatinti moterų ir vyrų lygybės dėl galimybių darbo rinkoje ir požiūrio darbe principo įgyvendinimą bei įgyvendinti 2019 m. birželio 20 d. priimtą Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/1158 dėl tėvų ir prižiūrinių asmenų profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros, kuria panaikinama Tarybos direktyva 2010/18/ES;

2) užtikrinti adekvatų darbuotojų darbo sąlygų skaidrumą ir nuspėjamumą ir įgyvendinti 2019 m. birželio 20 d. priimtą Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/1152 dėl skaidrių ir nuspėjamų darbo sąlygų Europos Sąjungoje.

Atsižvelgiant į socialinių partnerių dvišalius susitarimus, Projektu Nr. 1 taip pat siekiama tobulinti darbo santykių teisinį reguliavimą, taip pat atlikti redakcinio pobūdžio taisymus.

Projektais įgyvendinama:

1) Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 87 punkto (įgyvendinsime pokyčius siekdami socialinio draudimo sistemos tvarumo, socialinės paramos išmokų adekvatumo, darbo ir šeimos įsipareigojimų derinimo, socialinių paslaugų efektyvumo), 89.4 papunkčio (siekiame, kad tėvams (globėjams, rūpintojams) būtų užtikrintos reikiamos galimybės derinti darbo ir šeimos

įsipareigojimus), 101.3 papunkčio (darbo ir šeimos derinimo priemonių skatinimas) bei 101.4 papunkčio (lygios galimybės visiems) nuostatos;

2) Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, II skyriaus lentelės 3.4.3 papunktis.

Atsižvelgiant į tai, kad Projektai į nacionalinę teisę perkeliama Direktyva (ES) 2019/1158 ir Direktyva (ES) 2019/1152, vadovaujantis Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, Projektus, užregistruotus Lietuvos Respublikos Seime, ministerija iki 2022 m. rugpjūčio 1 d. turės notifikuoti Europos Komisijai ir kitoms Europos Sąjungos valstybėms narėms.

Dėl Direktyvos (ES) 2019/1158 perkėlimo į nacionalinę teisę buvo konsultuotasi su visuomene. Informacija apie vykdytas viešąsias konsultacijas ir jų rezultatus pateikta Projektų aiškinamajame rašte.

Projektui Nr. 1 ir Projektams Nr. 4-8 įgyvendinti papildomų lėšų iš valstybės ir (ar) savivaldybių biudžetų nereikės, jų sutaupyti nenumatoma. Projektu Nr. 2 teikiama pasiūlymams dėl sutrumpinto motinystės socialinio draudimo stažo tėvystės išmokai gauti, patikslintų vaiko priežiūros išmokos dydžių ir neperleidžiamų mėnesių apskaičiavimo tvarkos pakeitimų, preliminariais ministerijos skaičiavimais, 2022 m. reikės apie 8,5 mln. Eur Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto lėšų. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba nurodė, kad Projektui Nr. 3 įgyvendinti Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai reikėtų papildomo finansavimo vieno darbuotojo darbo vietai – t. y., 30 000 Eur valstybės biudžeto lėšų kasmet.

Konkrečios Projektuose nustatytos teisinio reguliavimo priemonės apibūdintos ir jas pagrindžiantys argumentai nurodyti Projektų aiškinamajame rašte.

Projektai paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

2021 m. liepos 12 d. Projektai Nr. 1-3 (TAIS Nr. 21-27600) buvo pateikti išvadoms gauti Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos Teisėjų tarybai, Nacionalinei teismų administracijai, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai, Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentui, Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos Respublikos valstybinei darbo inspekcijai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybės tarnybos departamentui, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijai, Lietuvos profesinei sąjungai „Solidarumas“, Lietuvos profesinei sąjungai „Sandrauga“, Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federacijai, Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinei sąjungai, Investuotojų forumui, Lietuvos darbdavių konfederacijai, Lietuvos pramonininkų konfederacijai, Lietuvos verslo konfederacijai, Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmams.

Išvadas pateikė Aplinkos ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Finansų ministerija, Krašto apsaugos ministerija, Teisingumo ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Teisėjų taryba, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Valstybės saugumo departamentas, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba, Lietuvos savivaldybių asociacija, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos Respublikos valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės

apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybės tarnybos departamentas, Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federacija, Investuotojų forumas, Lietuvos pramonininkų konfederacija, Lietuvos verslo konfederacija, Nacionalinė šeimos taryba.

Lietuvos Respublikos darbo kodekso nuostatos, kurios įgyvendina Direktyvą (ES) 2019/1158 ir Direktyvą (ES) 2019/1152, buvo patikslintos, įvertinus gautas pastabas bei atsižvelgus į Darbo santykių komisijoje (2021 m. rugsėjo 7 ir 14 d. posėdžiuose) ir Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje 2021 m. rugsėjo 21 d. posėdyje priimtus susitarimus. Visi teikiami Darbo kodekso pakeitimai buvo suderinti visų socialinių partnerių, išskyrus Darbo kodekso 113 straipsnio 1 dalies pakeitimą, kuriam nepritarė darbdavių organizacijų pusė, nurodydami, kai tai perteklinė nuostata. Atsižvelgiant į Direktyvos (ES) 2019/1158 3 straipsnio 1 dalies f punktą, kad susitarimas dėl lanksčių darbo sąlygų – darbuotojams suteikiama galimybė koreguoti savo darbo režimą, įskaitant naudojantis susitarimais dėl nuotolinio darbo, lanksčiu darbo grafiku ar sutrumpintu darbo laiku, o pagal 9 straipsnio 1 dalį valstybės narės imasi būtinų priemonių siekdamos užtikrinti, kad darbuotojai, kurie turi vaikų iki tam tikro amžiaus, ne mažesnio nei aštuoneri metai, ir prižiūrintieji asmenys turėtų teisę prašyti susitarimų dėl lanksčių darbo sąlygų priežiūros tikslais, manome, kad Darbo kodekso nuostatos turi būti patikslintos ne tik dėl ne viso darbo laiko, nuotolinio darbo, bet ir darbo režimo pasirinkimo. Todėl Darbo kodekso 113 straipsnio 1 dalies pakeitimui pritarė kitos Trišalės tarybos šalys.

Projektuose Nr. 4–8 pateiktos nuorodos į Darbo kodekso 44 straipsnio (išskyrus 44 straipsnio 1 dalies 3, 6 ir 8 punktus) ir 107 straipsnio reikalavimus. Tuo tarpu Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme, Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statute, Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstatyme, Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatyme yra nustatyta, kad darbo santykius ir socialines garantijas reglamentuojantys įstatymai ir kiti teisės aktai taikomi tiek, kiek jų statuso ir socialinių garantijų nereglamentuoja šie įstatymai, todėl šiuose įstatymuose papildomų nuorodų į Darbo kodekso 44 ir 107 straipsnių nuostatas nereikia.

2021 m. rugsėjo 24 d. Projektas Nr. 1 buvo pateiktas išvadoms gauti pakartotinai, o Projektai Nr. 4–7 (TAIS Nr. 21-27600(2)) – pirmą kartą Teisingumo ministerijai, Teisėjų tarybai, Nacionalinei teismų administracijai, Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai, Krašto apsaugos ministerijai, Specialiųjų tyrimų tarnybai, Valstybės saugumo departamentui, Lietuvos Respublikos valstybinei darbo inspekcijai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Išvadas pateikė Teisingumo ministerija, Teisėjų taryba, Generalinė prokuratūra, Krašto apsaugos ministerija, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Valstybės saugumo departamentas, Lietuvos Respublikos valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

2021 m. rugsėjo 13 d. Projektas Nr. 2 buvo svarstytas Darbo santykių komisijoje, kurioje Projektui Nr. 2 buvo pritarta. 2021 m. rugpjūčio 17 d. ir 2021 m. rugsėjo 29 d. Projektas Nr. 2 buvo svarstytas Trišalėje taryboje, kurioje Projektui Nr. 2 buvo pritarta, išskyrus pastabas, kurios nurodytos pridedamoje Projekto Nr. 2 derinimo pažymoje.

Į institucijų ir organizacijų, kurioms Projektai buvo pateikti išvadoms gauti, teiktas pastabas ir pasiūlymus atsižvelgta, o dėl pastabų ir pasiūlymų Projektams, į kuriuos neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies, pridedamos derinimo pažymos.

Projektą Nr. 1 ir Projektus Nr. 4–8 parengė ministerijos Darbo teisės skyriaus vyresnioji patarėja Rūta Juršaitė (tel. 8 658 59 765, el. p. Ruta.Jursaitė@socmin.lt).

Projektą Nr. 2 parengė ministerijos Socialinio draudimo skyriaus vyresnioji patarėja Donata Telišauskaitė-Čekanavičė (tel. 8 658 58 791, el. p. Donata.Telisauskaite@socmin.lt) ir ministerijos Socialinio draudimo skyriaus patarėja Vilma Pėčė (tel. 8 658 60 623, el. p. Vilma.Pece@socmin.lt).

Projektą Nr. 3 parengė ministerijos Lygių galimybių, moterų ir vyrų lygybės skyriaus patarėjas Eitvydas Zurba (tel. 8 658 61 202, el. p. Eitvydas.Zurba@socmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl Projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui projektas, 1 lapas.
2. Projektai ir jų lyginamieji variantai, 58 lapai.
3. Projektų aiškinamasis raštas, 21 lapas.
4. Direktyvos (ES) 2019/1158 ir nacionalinių teisės aktų atitikties lentelė, 32 lapai.
5. Direktyvos (ES) 2019/1152 ir nacionalinių teisės aktų atitikties lentelė, 32 lapai.
6. Projektų antikorupcinio vertinimo pažymos, 13 lapų.
7. Derinimo pažymos, 24 lapai.
7. Suinteresuotųjų institucijų išvados, 53 lapai.
8. Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita, 5 lapai.

Ministrė

Monika Navickienė

Rūta Juršaitė, tel. 8 658 59 765, el. p. Ruta.Jursaitė@socmin.lt